

AUTORSKÉ PRÁVO K SOFTVÉRU A JEHO VÝZNAM PRE VENDOR LOCK-IN

MENKE LEGAL S. R. O.

JUDR. LUCIA MENKE, LL.M.

PRÁVNE PREDPISY

- Zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

POJEM „VENDOR LOCK-IN“

- závislosť zákazníka na produktoch a službách konkrétneho dodávateľa (tzv. „uzamknutie zákazníka“)
- prekážka prechodu na iné produkty a služby a produkty a služby iných dodávateľov
- obvyklé dôvody vzniku:
 - technologická závislosť
 - závislosť na unikátnom know-how konkrétneho dodávateľa
 - záujem na zhodnotení vynaloženej investície spojený s výhradnými právami dodávateľa
- obmedzovanie/neexistencia hospodárskej súťaže za súčasnej zvýhodnenej pozície pre dodávateľa pôvodného softvérového riešenia

VÝHRADNÉ PRÁVA (I)

- zákonodarca poskytuje ochranu autorom ich diel spočívajúcu vo výhradnom monopole autora na **použitie diela, na rozhodovanie o zásahoch do diela** apod. – zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon
- počítačový program = autorské dielo (§ 87)
- ochrana legitímnych záujmov výrobcov softvéru (náklady na vývoj, know-how atď.)
- základná zásada – reštriktívny prístup k udeľovaným právam: „**čo nie je autorom výslovne povolené, je zakázané**“ (existujú však výnimky)

VÝHRADNÉ PRÁVA (2)

- Udelená licencia musí obsahovať čo najpodrobnejší opis toho, čo je povolené
- Právo na použitie diela neznamená automaticky právo na dispozíciu so zdrojovým kódom programu alebo na výkon akýchkoľvek zásahov do zdrojového kódu
- Veľmi častý zdroj vendor lock-inu - program je možné používať, ale meniť ho smie len jeho dodávateľ
- Naproti tomu existuje tzv. minimálny rozsah práv oprávneného užívateľa (držiteľa licencie)

VÝHRADNÉ PRÁVA – ZÁKONNÉ VÝNIMKY (I)

- Zákonné výnimky pre oprávneného užívateľa počítačového programu

§ 89 ods. 2 Autorského zákona

*Do práva autora počítačového programu **nezasahuje** oprávnený užívateľ, ak bez súhlasu autora počítačového programu*

- a) použije počítačový program **na účel riadneho využitia počítačového programu vrátane opravy jeho chýb**, ak nie je dohodnuté inak,*
- b) vyhotoví **záložnú rozmnoženinu** počítačového programu na účel zabezpečenia riadneho využitia počítačového programu,*
- c) **skúma, študuje alebo skúša funkčnosť počítačového programu** na účel určenia myšlienky alebo princípov, ktoré sú základom akejkoľvek časti počítačového programu, **a to počas nahrávania, zobrazovania, prenosu, overovania funkčnosti a ukladania počítačového programu do pamäte počítača.***

VÝHRADNÉ PRÁVA – ZÁKONNÉ VÝNIMKY (2)

- Ďalšie zákonné výnimky pre oprávneného užívateľa počítačového programu

§ 89 ods. 3 Autorského zákona

*Do práva autora počítačového programu **nezasahuje** oprávnený užívateľ alebo nadobúdateľ licencie k počítačovému programu, ktorý vyhotoví bez súhlasu autora počítačového programu rozmnoženinu zdrojového kódu alebo strojového kódu počítačového programu alebo jeho časti alebo preloží formu zdrojového kódu alebo strojového kódu počítačového programu alebo jeho časti v rozsahu nevyhnutnom na získanie informácie potrebnej na dosiahnutie vzájomnej súčinnosti počítačového programu s inými nezávisle vytvorenými počítačovými programami, ak táto informácia nebola predtým bežne dostupná. Informáciu získanú podľa prvej vety **nemožno použiť** na*

- a) dosiahnutie iného cieľa, ako je dosiahnutie vzájomnej súčinnosti nezávisle vytvorených počítačových programov,*
- b) poskytnutie iným osobám s výnimkou, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie vzájomnej súčinnosti nezávisle vytvorených počítačových programov,*
- c) zabezpečenie vývoja, výroby alebo obchodovanie s počítačovým programom, ktorý je podobný vo svojom vyjadrení, alebo na akúkoľvek inú činnosť, ktorou by sa porušilo právo autora počítačového programu.*

VÝHRADNÉ PRÁVA – ZÁKONNÉ VÝNIMKY (3)

- **Zákonné výnimky s účinnosťou od 25.3.2022**

- Do práva autora počítačového programu **nezasahuje oprávnený užívateľ alebo nadobúdateľ** licencie k počítačovému programu, ktorý bez súhlasu autora použije počítačový program vyhotovením rozmnoženiny, spracovaním alebo verejným rozširovaním a použije výsledok jeho spracovania vyhotovením rozmnoženiny alebo verejným rozširovaním **na účel názornej ukážky pri výučbe v škole, na zodpovednosť školy alebo cez zabezpečenú elektronickú sieť školy na neobchodný účel.** (§ 89 ods. 5 Autorského zákona);
- Do práva autora počítačového programu **nezasahuje oprávnený užívateľ alebo nadobúdateľ** licencie k počítačovému programu, ktorý bez súhlasu autora počítačového programu použije počítačový program vyhotovením rozmnoženiny a spracovaním v prípade použitia diela **pri čerpaní údajov** (§ 89 ods. 6 Autorského zákona).

VÝHRADNÉ PRÁVA - ZHRNUTIE

- Pri nakladaní inej osoby (než je autor/výrobca) s počítačovým programom, čo nie je dovolené (zmluvou, zákonom) je zakázané
- Právo na „jednoduché“ použitie programu (spustenie programu v počítači) neobsahuje právo oprávneného nadobúdateľa na zdrojový kód ani na úpravu počítačového programu
- Oprávnený užívateľ má tzv. minimálny rozsah práv k programu (§ 89), ten ale spravidla nepostačuje na to, aby na tomto podklade boli vykonávané funkčné zmeny počítačového programu, ktoré si vyžaduje technologický vývoj, legislatíva alebo zmena potrieb zákazníka (§ 89 ods. 1):

„[Oprávnený užívateľ] nesmie používať počítačový program v rozpore s bežným využitím počítačového programu a nesmie neprimerane zasahovať do právom chránených záujmov autora počítačového programu.“

PRAKTICKÉ DOPADY VENDOR LOCK-INU (I)

Z pohľadu ochrany vynaloženej investície zákazníka

Ak dodané riešenie nie je možné udržiavať alebo rozvíjať niekým iným, než pôvodným dodávateľom, má zákazník nasledujúce možnosti:

- zotrvať vo vendor lock-ine alebo
- prejsť na iné riešenie (strata vynaloženej investície – nemusí byť relevantná, ak tá bola medzitým zhodnotená)

PRAKTICKÉ DOPADY VENDOR LOCK-INU (2)

Z pohľadu verejného obstarávania

Možnosti vysporiadania vendor lock-in:

- pokúsiť sa s pôvodným dodávateľom uzatvoriť dodatok v súlade s § 18 zákona o verejnom obstarávaní, na základe ktorého pôvodný dodávateľ udelí zákazníkovi licenčné oprávnenie na zásahy do počítačového programu za primeranú odplatu
- zadať zákazku priamo konkrétnemu dodávateľovi v súlade s § 81 zákona o verejnom obstarávaní (priame rokovacie konanie) v prípade splnenia zákonných podmienok a s vysporiadaním autorských práv v rámci PRK

PRAKTICKÉ POZNATKY A SKÚSENOSTI

- Najčastejšie chyby:
 - Právo zákazníka dané riešenie užívať bez oprávnenia vykonávať nevyhnutné zásahy/zmeny;
 - Udelenie iba časovo obmedzených licenčných oprávnení;
 - Absencia oprávnenia zákazníka k sprístupneniu podkladov súvisiacich s daným riešením tretím osobám (schémy, technické popisy...);
 - Nedostatočný rozsah práv k zdrojovému kódu (právo pracovať so zdrojovým kódom a sprístupňovať tretím osobám);
 - Chýbajúca dokumentácia (príručky, manuály, komentáre k zdrojovému kódu);

ĎAKUJEM ZA POZORNOST
